

“Müəllimlikdən ilhamlandım və yaxşı müəllim oldum”

Müəlliminin sevdirdiyi riyaziyyat onun ömür yolunda əhəmiyyətli istiqamət olub

Fasiləsiz 24 il müəllim işləyib. Bu günlərdə əmək fəaliyyətini dayandırmağa qərar verib. Yorulduğu üçün yox, əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün müəyyən olunmuş yaş həddinə çatdığına görə bu addımı atıb. 43 illik əmək fəaliyyəti dövründə 3 il kənd məktəbində müəllim, 8 il Təhsil İnstitutunda elmi işçi, 3 il təhsil şöbəsində müdir müavini, 11 il məktəb direktoru, 19 il Elm və Təhsil Nazirliyində müxtəlif vəzifələrdə çalışan Zöhrab Kəlbəliyevin keçdiyi yola birlikdə nəzər salaq. Karyerasına müəllimlikdən başlayıb, həyatı boyu cəmi 5 iş yeri dəyişib və bir çox yerdə sıfırdan başlamalı olub, sistem qurub, təlimat hazırlayıb, qaydalar tərtib edib. Bu, onun 65-ci ilini yaşadığı ömrünün xülasəsidir.

Uşaqlıqda qalanlar: tar çalıb, qurşaq tutub, yumruq oynadıb...

Zöhrab Kəlbəliyev Cəbrayılın Horovlu kəndindəndir. Uzun illər məcburi köçkünlük yaşayan kəndin taleyini bölüşməyib. Kənd müəllimi olan atasının elmə marağı sayəsində kənd köçmədən o kənddən köçüb. Hazırlıqsız, birdən-birə verilən qərarla 1969-cu ildən Bakıda yaşamağa başlayıblar: “19 nömrəli tam orta məktəbdə təhsilimə III sinifdən davam etdim. Öyrətməyi, şagirdləri sevən müəllimlərdən dərslər aldım. Müəllimlərim elə dərslər prosesində öyrədirdilər. Əslində evdə öyrənmək üçün şərait də yox idi. 2 otaqlı mənzildə 6 nəfər uşaq və valideynlərimlə birlikdə yaşayırdıq. Bunu nəzərə alıb ev tapşırıqlarımı da elə məktəbdə yerinə yetirirdim”.

Müsahibim istedadlı uşaq olub. Rəsm çəkib, tarda ifa edib, hətta heykəl düzəltməyə maraq göstərən, gülüş və boks ilə məşğul olub, üstəlik yaxşı oxuyub. Heykəltarlıq və rəsm bacarığını uşaqlıqda, tar ifaçılığını yeniyetməlikdə qoyub, riyaziyyat sevgisinin arxasında düşüb. Müəlliminin sevdirdiyi riyaziyyat onun ömür yolunda əhəmiyyətli istiqamət olub. Karyerasına genlə gəldiyini söylədiyi bacarıqlarla yox, müəllimlərindən öyrəndikləri ilə davam edib.

Amma böyüyəndə müəllim olub

Onun həyatında müəllimləri çox böyük dəyişiklik edib. O illəri indi anbaan xatırlayır: “Musiqi məktəbini də orta məktəblə eyni vaxtda bitirdim. Tardan dövlət imtahanı verəndə orada iştirak edən indiki Bakı Musiqi Akademiyasının prorektoru ifamı bəyəndi və imtahanı qəbul edilə biləcəyimi dedi. Amma mən dərhal cavab verdim ki, Bakı Dövlət Universitetinə qəbul olunmağı planlaşdırısam”.

Planlaşdırdığı heç müəllimlik də deyildi: “Riyaziyyatçı olmaq üçün Mexanika-riyaziyyat fakültəsini seçmişdim. Özümə çox razı idim, elə düşündüm ki, çox yaxşı riyaziyyatçı olaram, amma elə olmadı. Ona görə də həyat yolum başqa xəttə – müəllimliyə yönəldi. Müəllimlikdən ilhamlandım və yaxşı müəllim oldum”.

Riyaziyyat sevgisi IX sinifdən başlayıb. Müəllimi Məmməd Qəmbərov bu fənni şagirdinə sevdire bilib. “Nəslimizdə də riyaziyyatçıları çox olub. Dayım da riyaziyyat müəllimi idi, odur ki, genetik faktorlar da müəyyən rol oynayırdı” – deyib ailədən gələn bacarıqlarının önəminə diqqət çəkərkən istəyə də, müəlliminin həyatındakı əhəmiyyətli yerini də danırmır: “Birmənalı deyirəm ki, müəllimlərimizin hətta heç bir şey demədən, ancaq hansısa formada – hərəkətləri, davranışları ilə ötürdüyü müəyyən ismarıclar həyatımızda böyük dəyişikliklərə səbəb olur”.

“Həyatının hər mərhələsi maraqlı olub”, –

deyən Zöhrab müəllim bir də baxıb ki, bir kənd məktəbində müəllimdir. Çünki o, universiteti bitirən il məzun olan 200 riyaziyyatçıdan cəmi 14 nəfərə Bakıdakı institutlarda işləmək imkanı verilmişdi: “Həmin 14 nəfərdən biri ola bilmədim. Çünki onların əksəriyyəti Fizika-riyaziyyat təmayüllü liseyi bitirən, bünövrəsi daha güclü, olimpiada qalibi olanlar idi və onların üstünlüyünü ədalətli şəkildə qəbul edirdim. Qalanımız rayon və kəndlərə müəllim göndərildik”.

O da təyinatla Sabirabad rayonunun Talış kəndində (hazırda Hacıqabul rayonunun kəndidir) müəllimlik fəaliyyətinə başlayıb: “Baxmayaraq ki, çox təcrübəli müəllimlər, peşəmi öyrənə biləcəyim pedaqoqlar çalışırdı, məktəbdə çətin sinifləri mənə həvalə edir, olimpiadalara hazırlığı mənə tapşırırdılar. Bu, həm də universitetin nüfuzu ilə bağlı idi. Bakı Dövlət Universitetinin kadrları üstün biliyə malik hesab olunurdular. Hətta həmin illərdə rus bölməsində oxuyan IX-XI siniflərdə fizika dərsləri belə mənə verildi, rus bölməsində təhsil alan fənn müəllimi gələcəyə qədər onu mən əvəz etdim”.

Müəllimlikdən elmi tədqiqata yönəlib

Elmlə məşğul olmaq üçün yox, Bakıya qayıtmaq üçün aspiranturaya qəbul olunub: “Bakıya qayıtmaq yollarından biri də bu idi. İndiki Təhsil İnstitutunun Fizika-riyaziyyatın tədrisi metodikası şöbəsində boş yer vardı və mən imtahan verib aspiranturaya qəbul oldum. “Cəbri anlayışların formalaşdırılması üzrə çalışmalar sistemi” mövzusu üzərində 3 il işlədim. Azərbaycanda Riyaziyyatın tədrisi metodikası üzrə müdafiə şurası olmadığından müdafiə edə bilmədim. Sonralar birdəfəlik müdafiə şuraları yaradıldı, ancaq artıq mövzudan da, elmi işdən də uzaqlaşmışdım”.

Peşmançılıq da var, təsəllisi də

Yarımçıq qalan elm yolunda davam etmədiyinə görə peşmandırmı? Peşmanlığı da var, təsəllisi də: “Dissertasiya işimə çox böyük əziyyət çəkmişdim. Səbirli olsaydım, onu başa çatdırı bilərdim. Düzdür, dövlətin bu istiqamətdə mənim təhsilimə xərclədiyi vəsaitin müqabilində qazandığım bilik və bacarıqları başqa sahələrdə tətbiq etdim. Məqalələr yazdım, metodiki prosesdə fəal iştirak etdim. Hətta direktor işlədiyim dövrdə Təhsil Nazirliyinin (hazırda Elm və Təhsil Nazirliyi – red.) təşkil etdiyi pedaqoji mühazirələrə belə qoşularaq “Ümumi təhsilin səmərəli idarə olunması” mövzusunda mühazirəm münisflərin qiyməti ilə birinci dərəcəli diploma layiq görüldü. Bunlar elmi-tədqiqatçı kimi yetişməyimə çəkilən əməyin hesabına olmuşdu. Amma hesab etmirəm ki, bütün müdafiə mövzuları ömrü boyu insan üçün yararlı

olur. Dissertasiya işləyərkən insan, sadəcə tədqiqatçılıq bacarığına yiyələnir. Sonra gərək tədqiqatçılıq istiqamətində yeni xətlər, yeni cığırar açasan. Səbirsizliyimin ucbatından bu istiqamətə düşə bilmədim”.

Təhsildən uzaqlaşmayan yeni karyera xətti açıldı

3 illik zəhmətinin üstündən bir xətt çəkməyi bu gün onun həyatında səbirsizliyinin nəticəsi saydığı yeganə peşmanlığıdır. Ancaq indi peşman olacağını o vaxt bilmirdi. Məqsədinə – Bakıya gəlməyə nail olmuşdu və onun karyerada növbəti dayanacağı təhsil şöbəsi oldu: “1993-cü ildə Nəsimi rayonunda təhsil şöbəsinin müdir müavini təyin olundum. 28 ümumtəhsil məktəbi, 44 məktəbəqədər müəssisə, 1 axşam məktəbi, 5-6 məktəbdən kənar müəssisənin idarə olunması müdir müavini kimi mənim üzərimə düşürdü. Məndən əvvəl müdir müavini milliyətçə rus olduğundan bütün sənədlər rus dilində tərtib edilmişdi. Sanki 0-dan başlayırammış kimi, protokollar, məktəb sənədləşmələri, Azərbaycan dilində təlimatların hazırlanması mənim əlavə vaxtımı apardı, ancaq bu sayədə bu sahəni daha dərinləndirən öyrəndim, 3 il ağır əziyyətlə sistem qurdum”.

Karyera pilləkəni Nəsimi rayonu 9 nömrəli məktəbin direktoru vəzifəsi ilə davam edib: “1996-2007-ci illərdə məktəb direktoru oldum. Gənc olsam da, idarəetməyə maraqlı idim. İdarəetmə təcrübəm müəyyən qədər formalaşmışdı, nəzəri biliklərim də vardı deyə, rəhbərlik etdiyim müəssisə nümunəvi məktəblərdən biri oldu”.

Amma direktorluqda da uzun müddət bənd almayıb: “Direktor olduğum dövrdə nazirliyin bir sıra islahat proseslərinə cəlb olundum. Riyaziyyatdan kurikulumların hazırlanması, riyaziyyatın tədrisi metodikası ilə bağlı məsələlərin müzakirəsində, eləcə də riyaziyyatdan buraxılış imtahanları üçün testlərin tərtib olunması mənə tapşırılırdı. Bu proseslərdə fəallığım mənə cəsarət verdi ki, islahatların əsas icraçılarından olmaq haqqını özümdə görürəm”.

Odur ki, nazirlikdə işə başlamaq üçün müəssisə edərək müsbət cavab alıb. O vaxtdan da müxtəlif vəzifələrdə çalışaraq üzərinə düşən hər vəzifənin öhdəsindən uğurla gəlib.

Yolunu yolu bilənlər də var

“Həyatımın elə mərhələsindəyəm ki, əmək fəaliyyətimə yekunlaşdırıram. Bu gün yenidən qayıdacaq olsam, yenə bu yolu seçərdim”, – deyən Zöhrab Kəlbəliyev yolunu başqalarına da tövsiyə edir. Ailəsində isə onun yolu ilə gedən olmayıb: “Sabirabadda müəllim işlədiyim vaxtlar idi. Orta məktəbdə qardaşımı qiyabi riyaziyyat məktəbinə yazdırmışdım. Oradan tapşırıqlar gəlirdi, həmin tapşırıqları necə yerinə yetirməyinə mən nəzarət edir, ona istiqamət verirdim, mənim kimi riyaziyyatçı olmağını istəyirdim. Düzdür o, iqtisadiyyata yönəldi, amma arzuladığı sahədə uğur qazanmadığında riyaziyyatın, dolayısı ilə mənim rolum çox oldu. Riyaziyyat sevgimi kiçik oğluma da ötürə bildim. O da İKT üzrə mütəxəssisdir”.

Ömür davam edir

Zöhrab Kəlbəliyevin 65 yaşı Elm və Təhsil Nazirliyində qeyd edilib. Nazirliyin Aparat rəhbəri Mətin Kərimli kollektiv qarşısında onu təbrik edib, xoş sözlər söyləyib, təhsilə verdiyi töhfəni qiymətləndirib.

“Azərbaycan müəllimi” olaraq qocaman müəllimimizi təbrik edirik. Əmək fəaliyyətini karyerasının zirvəsində başa vuran təhsil mütəxəssisinə uzun ömür diləyirik.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI